

Kokkuvõttev koolitus

Alar Urm

Õigus

- *Õigus* on vajalik käitumise korrastamiseks
- Positiivne *õigus* ehk objektiivne *õigus* on kirjutatud kujul esitatud õigusnormide kogum. Positiivse *õiguse* mõistet kasutatakse sageli vastandina tavaõigusele või loomuõigusele. Positiivsest õigusest tulenevad konkreetsed subjektiivsed *õigused*

Õiguse tekkimine

- Tavaõigus, loomuõigus – tavad
- Osa tavadest muudeti kohustuslikuks valitseja käsuga
- Osa kärke muutsid ja lõi tavaid
- Õigus on riigi kehtestatud või sanktsioneeritud üldkohustuslike käitumisreeglite kogum, mille järgimine tagatakse riiklike mõjutusvahenditega

Õigusakt

- *Õigusnorm* on üldise iseloomuga, üldkohustuslik ja formaalselt määratletud käitumisreegel, mis kehtestatakse riigi poolt kindlas korras ning selleks pädeva institutsiooni poolt ja tagatakse riigi sunniga
- Õigusnorm vormistatakse kirjalikult kindlatele nõuetele vastavas dokumendis ehk õigusaktis

Õigusharud

- Eristatakse eraõigust ja avalikku õigust. Erinevus selles, kes osalevad õigussuhtes.
- **Eraõigus** - normid, mis reguleerivad suhteid üksikisikute vahel. Suhtes on õiguslikult võrdses situatsioonis isikud, näiteks õigussuhe ostja ja müüja vahel, mõlemal poolel on oma õigused ja kohustused.

Eraõiguse alla kuuluvad tsiviilõigus, äriõigus, rahvusvaheline eraõigus ja ka intellektuaalne omand (näiteks autoriõigus, patendiõigus).

- **Avaliku õigus** - normid, kus üheks pooleks on riik, kes õigussuhtes osaleb jõupositsioonilt – teostades oma võimu.

Avaliku õiguse all mõistetakse ka põhimõtteid, mille alusel on korraldatud riigi ülesehitus ning riigi suhted kodanikega. Avaliku õiguse alla kuuluvad peale riigiõiguse veel haldus-, finants-, kriminaal- ja protsessiõigus ning ka rahvusvaheline õigus.

Õigusharud

Riigiõigus

Tsiviilõigus

Haldusõigus

Karistusõigus

Protsessiõigus

Riigiõigus

- Riigiõigus reguleerib kõiki riiki ja õigust käsitlevaid õigussuhteid, näiteks võimude lahusus, riigi põhitunnused, seadusandlus.

Riigiõigus reguleerib riikliku korralduse vormi ning territooriumi haldusjaotust; kõrgeima riigivõimu kandja staatust ja rolli, inimõiguseid; riigi süsteemi primaarsed elemendid (näiteks parlament), nende funktsiooni, juriidilist laadi, struktuuri, pädevust ning moodustamise aluseid ja korda, samuti seoseid kohaliku omavalitsusega

- Riigiõiguse alla kuuluvad ka kõik konstitutsioonilised õigusnormid, mis on kohustuslikud kõigile ja igaühele. Riigiõiguslikeks normideks on õigusnormid, millega reguleeritakse kõrgemate riigiametnike ametisse määramist või valimist. Riigiõiguse järgi toimub õigusloome ning õiguse realiseerimine.

Tsiviilõigus

- Eesti tsiviilõigus jaguneb viide ossa: tsiviilõiguse üldosa, perekonnaõigus, pärimisõigus, asjaõigus ja võlaõigus. Selline pandektiline e Pandektide süsteem ise pärineb Vana-Rooma õigusest.
- **Tsiviilõiguse üldosa** – põhiallikas tsiviilseadustiku üldosa seadus, reguleerib tsiviilõiguse üldpõhimõtteid. Tsee on kohaldatav perekonna-, pärimis-, võla-, asjaõiguseseaduse ja äriseadustiku üldosana.
- TsÜS-s on reguleeritud isikud (juriidilised ja füüsilised isikud), esemed, tehingud, esindus, tähtajad ja tähtpäevad, tsiviilõiguste teostamine ja kaitse.
- **Perekonnaõigusega** - põhiallikas on perekonnaseadus, selles reguleeritakse perekonna ja abielu suhteid, näiteks abielu sõlmimine, abikaasade vastastikused kohustused, kohustused laste suhtes jms.

Tsiviilõigus

- **Pärimisõigus** - põhiallikas pärimisseadus, reguleerib pärimisega pärijate ja pärandajatega seotud suhteid
- **Võlaõigus** - põhiallikas võlaõigusseadus VÕS, koosneb üldosast ja eriosast ja reguleerib võlasuhteid.
Võlasuhe on see, millest tuleb ühe isiku kohustus (võlgnik), teha teise isiku (võlausaldaja) kasuks mingi tegu või jätta see tegemata ning võlausaldaja õigus nõuda võlgnikult kohustuse täitmist.
- **Asjaõigus** - põhiallikas asjaõigusseadus, mille reguleerimisobjekt on asjaõigused, nende sisu, tekkimine ja lõppemine.

Haldusõigus

- Haldusõigus reguleerib ametivõimude tegevust, nende moodustamise korda, volitusi, suhteid kodanikega, vastutust haldusõiguse rikkumise eest jms.
- Haldusasjad kuuluvad lahendamisele halduskorras ning halduskohtus.
- Kaebused ja protestid, mis on esitatud avalik-õiguslikele haldusülesandele täitva asutuse, ametniku või muu isiku korralduse, käskkirja, otsuse, ettekirjutuse või õigusakti peale, mis on antud avalik-õiguslikes suhetes üksikjuhtumi reguleerimiseks, kuuluvad lahendamisele halduskohtus.
- Haldusasja võib algatada ka avalik-õiguslike haldusülesandele täitva asutuse, ametniku või muu isiku tegevuse, tegevusetuse või viivituse suhtes avalik-õiguslikes suhetes (nt politsei tegevusetus teatud olukorras).

Karistusõigus

- Karistusõigus sätestab, millised teod on käsitletavad süütegudena ja milliseid karistusi nende eest määratakse ehk karistusõigus määrab kindlaks nende ühiskondlike suhete ringi, mis on riigi kaitse all ja mille rikkumine toob kaasa karistuse.
- Süüteod on kuriteod ja väärteod.
- **Karistusseadustiku üldosa** - teo karistatavuse alused üldiselt, karistusseadus, kuritegu, karistus.
- **Eriosa** - karistatavate tegude kirjeldused ning karistused. Eriosa määratleb süüteokoosseisud, süüteokoosseis on seadustiku eriosas või muus seaduses sätestatud karistatava teo kirjeldus.

Protsessi e menetlusõigus

- **Kriminaalmenetlus** reguleerib juurdlus- ja uurimisorganite, prokuratuuri ja kohtu tegevust menetluse teostamisel kriminaalasjades. Kriminaalmenetluse eesmärgiks on, et süütegude toimepanijad saaksid kohase karistuse ning et ühtki süütut ei mõistetak süüdi.
- **Tsiviilkohtumenetluse seadustik** reguleerib tsiviilasjade lahendamise korda, kohtu ja protsessiosaliste tegevust. Tsiviilmenetluse normid määravad kohtu õigused ja kohustused ning reguleerivad protsessist osavõtjate suhteid protsessi käigus.
- **Haldusmenetlus**, halduskohutumenetluse seadus, haldusmenetluse seadus

Kaasus

- Sõlmiti leping kooli kapitaalremondi kohta, riigihanke võitja pakkus hinda z
- Võitja kinnitas lepingus, et oli hoone üle vaadanud
- Töö käigus selgus, et kooli kandeveintest on 30% pragunenud ja tuleb vahetada, samuti on osades ruumides hallitusseen
- Töövõtja teatab, et seoses sellega tuli tal teha lisatöid maksumusega 1,6 mln ja ta nõuab selle hüvitamist
- Tellija vaidles töövõtja lisatöö väidetele algusest peale vastu
- Tellija nõudis leppetrahvi tasumist summas 1,2 mln, kuna TV hilines 7 kuud. TV väitis, et hilinemine oli vaid 20 päeva, ülejäänud osas põhjustas selle allhankijate puudulik töö, materjalide tarnijate viivitused (hallitustõrje ainet ei saanud enne tellida, polnud teavet, kandeveinte remondi tellimisega polnud arvestatud)
- Pooled rääkisid läbi ja sõlmisid lepingu:
 - 1) Lisakulu ei hüvitata
 - 2) Leppetrahv 100 tuhat
 - 3) Tööd peavad lõpetatud olema 20 päeva jooksul lepingust

Kas selline muudatus on ebaseaduslik, andes uue tähtaja muudeti hankepingut. Leppetrahvi vähendades muudeti hankepingus sätestatud leppetr osas. Leppetrahvi vähendamine on kahju tekitamine, vallavanema suhtes tagasikutsumine ja krim menetluse avaldus?

Isikud

- Inimene
- Õigusvõime, teovõime
- Teovõime = alla 7a, 15a, 18a.
- Piiratud TV on alla 18 ja sellele, kes haiguse, nõrgamõistuslikkuse tõttu ei saa aru või ei suuda oma tegusid juhtida
- Juriidiline isik = avalik õiguslik isik, eraõiguslik isik
- Avalik õiguslik isik = riik, KOV, seadusega loodud
- Eraõiguslik isik = AS, OÜ, Täisühing, MTÜ, SA

Juriidilise isiku õigusvõime

- Seaduse alusel loodud õigussubjekt
- Asutamine ja kestus
- Põhikiri
- Organ
- lõpetamine

Esemed

- Esemeks on asjad, õigused ja muud hüved, mis võivad olla õiguse objektiks
- Asi on kehaline ese.
- Loomadele kohaldatakse asjade suhtes kehtivaid sätteid, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti

Kinnisasi ja vallasasi

- Kinnisasi on maapinna piiritletud osa (maatükk).
- Asi, mis ei ole kinnisasi, on vallasasi.
- Asendatav on vallasasi, mida käibes määratakse arvu, mõõdu või kaalu järgi ning millel puuduvad seda teistest sama liiki asjadest eristavad tunnused.
- Äratarvitatav on vallasasi, mis otstarbekohasel kasutamisel lakkab olemast või võõrandatakse. Äratarvitatavaks loetakse ka vallasasi, mis kuulub asjade kogumisse, mille otstarbekohane kasutamine seisneb üksikute asjade võõrandamises.
- Asja oluline osa on selle koostisosa, mida ei saa asjast eraldada, ilma et asi või sellest eraldatav osa häviks või oluliselt muutuks.

Kinnisasi ja vallasasi

- Kinnisasja olulised osad on sellega püsivalt ühendatud asjad, nagu ehitised, kasvav mets, muud taimed ja koristamata viil. Kinnisasja osa ei ole võõrale maale asjaõiguse alusel püstitatud ja maaga püsivalt ühendatud ehitis, samuti maaga mõõduvaks otstarbeks ühendatud asi. Kinnisasjal paiknev tehnovõrk või -rajatis, mis on ehitatud kinnisasjale asjaõiguse alusel või mille suhtes kehtib seadusest tulenev talumiskohustus, ei ole kinnisasja osa.
- Asjaõiguse lõppemisel maatükile jäänud ehitis muutub maatüki oluliseks osaks. Kinnisasjaga seotud asjaõigused on kinnisasja olulised osad, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.
- Ehitise olulised osad on asjad, millest see on ehitatud või mis on sellega püsivalt ühendatud ja mida ei saa eraldada ehitist või eraldatavat asja oluliselt kahjustamata. Ehitisega mõõduvaks otstarbeks ühendatud asi ei ole ehitise osa.
- Asja mõtteline osa on tegelikkuses piiritlemata ja selle suurus väljendatakse murdosana asjast.
- Päraldis on vallasasi, mis, olemata peaasja osa, teenib peaasja ning on sellega seotud ühise majandusliku eesmärgi ja sellele vastava ruumilise seose kaudu. Asi ei ole päraldis, kui seda käibes päraldiseks ei loeta. Asja omandamise ja valdamise, samuti kinnisasjale ehitamise kohta käivad dokumendid, kaardid ja plaanid on asja päraldised.

Tehing

- Tehing on toiming või omavahel seotud toimingute kogum, milles sisaldub kindla õigusliku tagajärje kaasatoomisele suunatud tahteavaldus.
- Tehingud on ühepoolsed ja mitmepoolsed. Ühepoolne tehing on tehing, mille tegemiseks on vajalik ühe isiku tahteavaldus. Mitmepoolne tehing on tehing, mille tegemiseks on vajalik kahe või enama isiku tahteavaldus. Mitmepoolsed tehingud on lepingud.
- Tahteavalduse võib teha mis tahes viisil, kui seadusega ei ole ette nähtud teisiti. Otsene on tahteavaldus, milles sõnaselgelt avaldub tahe tuua kaasa õiguslik tagajärg.
- Kaudne on tahteavaldus, mis väljendub teos, millest võib järeldada tahet tuua kaasa õiguslik tagajärg.
- Vaikimist või tegevusetust loetakse tahteavalduseks, kui vaikimise või tegevusetuse lugemine tahteavalduseks tuleneb seadusest, isikute kokkuleppest või nendevahelisest praktikast.
- Kui isik on kohustatud tegema kindla sisuga tahteavalduse, asendab tahteavaldust jõustunud või viivitamata täitmisele kuuluv kohtulahend, millega isikut kohustatakse sellist tahteavaldust andma.

Tahteavalduse kättetoimetamine

- Kindlale isikule (tahteavalduse saaja) suunatud tahteavaldus tuleb tahteavalduse tegija poolt väljendada ja see muutub kehtivaks kättesaamisega. Kindlale isikule suunamata tahteavaldus muutub kehtivaks tahte väljendamisega.
- Tahteavaldus on kätte saadud, kui see on tahteavalduse saajale isiklikult teatavaks tehtud. Eemalviibijale tehtud tahteavaldus loetakse kättesaaduks, kui see on jõudnud tahteavalduse saaja elu- või asukohta ja tal on mõistlik võimalus sellega tutvuda.

Tahteavalduse tõlgendamine

- Kindlale isikule tehtud tahteavaldust tuleb tõlgendada vastavalt tahteavalduse tegija tahtele, kui tahteavalduse saaja seda tahet teadis või pidi teadma. Kui tahteavalduse saaja tahteavalduse tegija tegelikku tahet ei teadnud ega pidanudki teadma, tuleb tahteavaldust tõlgendada nii, nagu tahteavalduse saajaga sarnane mõistlik isik seda samadel asjaoludel mõistma pidi.
- Tahteavaldust, mis ei ole tehtud kindlale isikule, tuleb tõlgendada vastavalt tahteavalduse tegija tahtele. Kui selline tahteavaldus on suunatud avalikkusele, tuleb seda tõlgendada nii, nagu mõistlik isik seda mõistma pidi.

Tehingu vorm

- Vormivabadus
- Kirjalik vorm
- Kirjalikku taasesitamist võimaldav vorm - kui seaduses on sätestatud tehingu kirjalikku taasesitamist võimaldav vorm, peab tehing olema tehtud püsivat kirjalikku taasesitamist võimaldaval viisil ja sisaldama tehingu teinud isikute nimesid, kuid ei pea olema omakäeliselt allkirjastatud.

Tehingu vorm

- Elektrooniline vorm
- Elektroonilise vormi järgimiseks peab tehing:
 - 1) olema tehtud püsivat taasesitamist võimaldaval viisil ja
 - 2) sisaldama tehingu teinud isikute nimesid ja
 - 3) olema tehingu teinud isikute poolt elektrooniliselt allkirjastatud.

Tehingu vorm

- Kui seaduses on sätestatud tehingu notariaalne kinnitamine, peab tehingudokument olema kirjalikult koostatud ning tehingu tegija allkiri notari poolt kinnitatud.
- Tehingu notariaalset kinnitamist asendab tehingu notariaalne tõestamine.
- Seaduse või poolte kokkuleppega ettenähtud juhtudel peab tehing olema notariaalselt tõestatud. Tehingu notariaalse tõestamise õigus on Eesti notaril.
- Tehingu seaduses sätestatud vormi järgimata jätmise korral on tehing tühine, kui seadusest või vormi nõudmise eesmärgist ei tulene teisiti.
- Kokkulepitud või seadusest tuleneva vormi järgimata jätmise korral on tehing tühine, kui seadusest või poolte kokkuleppest ei tulene teisiti.

Aegumine

- Õigus nõuda teiselt isikult teo tegemist või sellest hoidumist (nõue) aegub seaduses sätestatud tähtaja (aegumistähtaeg) jooksul. Pärast nõude aegumist võib kohustatud isik keelduda oma kohustuse täitmisest.
- Tehingust tuleneva nõude aegumistähtaeg on kolm aastat.
- Ehitise puuduse tõttu töövõtulepingust tuleneva nõude aegumistähtaeg on viis aastat. Ehitise puuduse tõttu müügilepingust tulenev nõue ei aegu enne viie aasta möödumist ehitise valmimisest. Kui ehitise puuduse on põhjustanud eesmärgipäraselt ehitise valmistamiseks kasutatud toorme või materjali puudused, on selle toorme või materjali puudustest tuleneva nõude aegumistähtaeg viis aastat. Kui kohustatud isik rikkus oma kohustusi tahtlikult on aegumistähtaeg kümme aastat.
- Kinnisomandi üleandmise nõude, kinnisasja asjaõigusega koormamise, asjaõiguse üleandmise või lõpetamise või asjaõiguse sisu muutmise nõude aegumistähtaeg on kümme aastat.

Võlaõiguse põhimõtted

- Võlasuhte tekkimise alus
- Võlasuhte vormistus
- Võlasuhte sisu, tõlgendus
- Kohustuse täitmine
- Lepingu liik
- Tõendamiskohustus
- süü

Võlaõiguse põhimõtted

Õiguskaitsevahendid

Kui võlgnik on kohustust rikkunud, võib võlausaldaja:

- 1) nõuda kohustuse täitmist;
- 2) oma võlgnetava kohustuse täitmisest keelduda;
- 3) nõuda kahju hüvitamist;
- 4) taganeda lepingust või öelda leping üles;
- 5) alandada hinda;
- 6) rahalise kohustuse täitmisega viivitamise korral nõuda viivist.

Õiguskaitsevahendid

- Poolte võlasuhte ja rikkumise sisu piiritlemine
- Poolte suhet puudutavad asjakohased normid
- Õiguskaitsevahendite kasutamine ja valik on võlausaldaja otsus
- Aegumine
- Tõendamine
- Kirjalikud teated, tahteavaldused, kättetoimetamine

Kaasused

1.

- Koolidirektori poole pöördub Mati, kes soovib, et tema poeg saaks võimaluse õppida antud koolis. Kehtiva korra kohaselt on kooli vastuvõtukatsed.
- Direktor ja Mati lepivad kokku, et Matile kuuluv äriühing teeb kooli võimalas remondi ja selle eest ei pea kool tasuma.
- Direktor selgitab Matile, et sisse saab sisseastumiskatse tulemuste põhjal, kuid soovitab rääkida õpetaja Katiga, et laps saaks Katilt paar ettevalmistavat tundi enne sisseastumiskatset.
- Direktor räägib Katile, et ta teeks lapsele ettevalmistavad tunnid ja kasutaks seal küsimusi, mis on ka sisseastumiskatsetel.
- Mati tõi direktorile jutuajamise käigus lilled ja kalli konjaki. Lisatundide eest tasus ta Katile nendevahelise lepingu alusel ja kinkis ka Katile pärast lapse kooli sisseaamiseks lilled ja kalli konjaki ja äriühing tegi kokkulepitud remondi.

2

- Vallavanem ja koolidirektor on abikaasad. Kool on sama valla asutus.
- Kui olete koolidirektor/vallavanem/ – missuguseid formaalseid toiminguid ja tegevuspiiranguid antud olukorras peate rakendama.

3

Töövõtulepingus on lisaks teistele järgmised sätted, hinnake nende sobivust tellijana.

- Töövõtja peab töö tegema vastavalt Tellija esitatud projektile, andmetele, lepingule, ehitusseadusele ja teisele õigusaktidele ja Eestis kehtivatele normidele ja standarditele.
- Teostatud töö ja kasutatud materjali kvaliteedi eest vastutab Töövõtja **aastase garantiiaja jooksul**, mida hakatakse lugema alates töö üleandmisest tellijale.
- Töövõtja vastutab kõigi **süüliselt** põhjustatud puuduste eest.
- Poolte vahel kokkulepitud lepingu hind sisaldab kõiki lepingu eseme kvaliteetseks valmisenemiseks vajalikke kulusid ja materjalide, seadmete, projekteerimise ja muu hinda. Kui töö käigus selgub asjaolu, millega lepingu sõlmimisel ei olnud arvestatud ja see suurendab töövõtja kulusid, siis **see on töövõtja risk**.
- Kui töö käigus on vaja teha lepingu eseme suhtes muudatusi, siis tuleb selle kohta sõlmida lepingu lisa ning kokku leppida sellega seonduvalt uued tähtajad ja lepingu hinna muutumine.
- Kokkulepitud lepingumahuga võrreldes täiendava töö eest **makstakse lisatasu. Töövõtja peab lisatööde nimekirja ja hinnad esitama koos tööde üleandmise aktiga**.
- Lepingu täitmisel tekkinud poolte vaidlused lahendatakse **arbitraažimenetluses**, kumbki pool nimetab ühe arbitri, kes peab olema kas tegutsev kohtunik või advokaat. Poolte ühiselt nimetatud arbitri on vandeadvokaat Kati Mägi. Arbitraaži lahend on lõplik. Arbitraažimenetluse kulu on 10 tuhat eurot ja selle tasub hagi esitanud pool koos hagiavalduse esitamisega Kati Mägi advokaadibüroo kontole.
- Kui töövõtja ei ole tööd valmis saanud lepingus sätestatud **vahetähtajaks või lõpptähtajaks on tellijal õigus rakendada leppetrahvi mis on 0,5% lepingu summast päevas, kokku mitte üle 15% lepingu hinnast**.
- **Tellija vastutab** tema poolt ehitajale üleantud **geodeetiliste uuringute andmete õigsuse eest ja samuti tema poolt ehitajale üleantud eelprojekti õigsuse eest**.
- Kui töövõtja on töö valmis saanud esitab ta tellijale töö üleandmise akti. Kui tellija ei ole seda kolme päeva jooksul alla kirjutanud või esitanud põhjendatud vastuväiteid töö puuduste kohta, siis loetakse töö vastuvõetuks. Töövõtja esitatud arve tuleb tasuda viie kalendripäeva jooksul vaatamata sellele, kas pooltel on vaidlusi lepingu täitmise üle, tasumisega viivitamisel kohaldatakse viivist **5% päevas**.

4

- Matil on sõlmitud tööleping. Mati jäi detsembris tööle hiljaks ning tööandja vestles Matiga ja selgitas Matile, et seoses töö iseloomuga on tööle hiline mine oluline lepingurikkumine ja see on lubamatu.
- Jaanuaris toimub uus hiline mine ja tööandja vabastab Mati töölt saates talle lepingu ülesõtle mise teate sms teel. Mati vaidlustab töölt vabastamise ja nõuab tööle ennistamist. Teie olete tööandja ja teie eesmärk on Matit mitte tagasi tööle võtta. Kuidas hindate oma võimalusi ja probleeme antud vaidluses.

5

- Olete koolidirektor. Koolis on kaks tööriietes meest ja tassivad arvutiklassist välja seadmeid. Osa asju on nad juba autosse viia jõudnud. Mehed selgitavad, et nemad töötavad firmas Datapro ja linn tellis firmalt uue arvutiklassi sisustuse, praegu viivad nad vanad arvutid ära ja seejärel toovad uued. Sidekatkestuse tõttu ei ole võimalik kutsuda politseid ega kellegagi väljastpoolt ühendust võtta. Koolis on palju õpilasi ja õpetajaid. Kuidas toimite?

6

- Õpilase vanemad pakuvad, et tellivad oma kulul kooli remondi, mingit vastusooritust nad ei soovi. Remonti tegev firma soovib kooliga sõlmida töövõtulepingut ja sinna märkida, et töö tellija on Kool ja tasumise kohustus on eeltoodud vanematel. Vanemad on samuti lepingupooleks. Vald keelab lepingu sõlmimise, sest asjade ostmiseks ja teenuste tellimiseks peab olema korraldatud riigihange. Seejärel sõlmitakse leping nii, et kool ei ole selle osapool ja remont teostatakse siiski. Vald leiab, et koolidirektor eiras valla korraldust ja vabastab direktori usalduse kaotamise tõttu töölt.

7

- Lapsevanemad asutavad mittetulundusühingu, mille eesmärk on tagada koolilastele tasuta söök ja õppevahendid. Mittetulundusühingut peavad ülal vanemad. Mittetulundusühing soovib sõlmida kooliga lepingu, mille alusel asub mittetulundusühing lapsi toitlustama ja annab üle koolile õppevahendeid. Mittetulundusühing on nõus kooli seatavate tingimustega. Missuguseid tingimusi te seaksite ja kas sõlmiksite lepingu?

8

- Kool esitab taotluse euroraha saamiseks koolile võimla ehitamiseks. Toetuse tingimus on 10% omafinantseering, selleks ei ole raha linnal ega koolil. Võimla ehitamise riigihanke võitnud ehitaja on juba enne hankemenetlust nõus tegema töö 10% odavamalt ja tagastama omaosaluse raha koolile. Nii tasubki kool 10% igast ehitusarvest ja ehitusfirma maksab selle summa kohe koolile tagasi. Hinnake olukorda.

Kordamisküsimused

Kas isiku foto avalikustamine on isikuandmete avaldamine

- Jah
- Ei
- Ainult siis kui ta ei ole selleks luba andnud
-

Kas isikuandmete töötlemine on

- Andmete kogumine
- Salvestamine
- Korrastamine
- Hävitamine

Kordamisküsimused

Missugused loetelus on isikuandmete töötlemise põhimõtted

- Eesmärgikohasus
- Kasutuse piiramine
- Andmete kvaliteet
- Turvalisus
- Läbipaistvus

Millal võib isikuandmeid töödelda

- Tööülesande tõttu
- Andmesubjekti loal
- Seaduses sätestatud alusel
- Tööandja või riigiasutuse korraldusel
- Teabenõudele vastamiseks

Kordamisküsimused

Mis on võlasuhe

- Õigus või kohustus mis on tekkinud lepingu alusel
- Õigus või kohustus mis on tekkinud kahju tekitamisel
- Õigus või kohustus mis on tekkinud tasu avalikust lubamisest
- Õigus või kohustus mis on tekkinud alusetust rikastumisest
- Õigus või kohustus mis on tekkinud seaduse alusel
- Õigus või kohustus mis on tekkinud käsundita asjaajamisest

Kas võlaõigusseaduses sätestatuga võrreldes erinevaid kokkuleppeid on seaduslik sõlmida

- Jah
- Ei

Kordamisküsimused

Mis on leping

- Dokument, kus on kirjas poolte vahel kokkulepitu
- Poolte võlasuhe
- Poolte kokkulepe

Kas leping võib olla

- Suuline
- Kirjalik
- Kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis
- Notariaalne
- Tekkida poolte käitumisega
- Sisaldada seadusevastaseid sätteid
- Panna ühele poolele ebaproportsionaalselt suuri kohustusi
- Täitmiseks kohustuslik

Kordamisküsimused

Kuidas lepingut tõlgendatakse

- Tõlgendamise alus on kirja pandud tekst
- Tõlgendamise alus on poolte tegelik ühine tahe
- Tõlgendamise alus on haldusotsus

Lepingueelseid läbirääkimisi

- arvestatakse lepingu tõlgendamisel
- ei arvestata lepingu tõlgendamisel, kui nii on kokku lepitud
- ei tohi pidada kui ei soovita lepingut sõlmida
- võib pidada turu-uuringuks, et teada saada asjade ja teenuste hind
- pidanud isik peab hüvitama teisele tekitatud kahju, kui ei sõlmi lepingut

Kordamisküsimused

Kui lepingus on lahtine tingimus

- Ja see on hind, siis kutselise teenusepakkuja tasulist teenust eeldatakse
- Lahtise tingimuse korral on leping tühine

Mis erinevus on lepingu täitmise nõudel ja garantiil

- Iga asja müüja peab sellele andma garantii
- Kui ostetud asi ei ole nõuetekohane saab asendamist või parandamist nõuda garantiiajal
- Lepingutingimustele mittevastava asja puhul on nõude aegumine vastavalt 2a või 3a jooksul
- Garantii on põhilepingule täiendav kokkulepe, kus antakse lisatagatise

Kordamisküsimused

Mis vahet on garantiil ja käendusel

- Garantii saab anda juriidiline isik, käendust füüsiline isik
- Garantiikohustus ei sõltu põhilepingu tingimustest
- Käenduse alusel tekkinud kohustus sõltub põhilepingu tingimustest

Tüüptingimus

- On sarnaste kokkulepete puhul sageli kasutatav lepingutingimus
- On lepingutingimus, mille on ette valmistanud üks pool ja mida eraldi läbi ei räägita

Kordamisküsimused

Tüüptingimustega lepingu puhul

- Kui on vastuolus tüüptingimus ja eraldi kokkulepitu, kehtib tüüptingimus
- Kui tüüptingimus on mitmeti mõistetav, tõlgendatakse seda tüüptingimuse kasutaja kahjuks
- Tüüptingimused ei pea olema lepingus kirjas, võivad olla veebis või eraldi dokumendina
- Tüüptingimused võivad olla ainult tingimused, mille sätestab seadus

Kohustus võib olla tekkinnud

- Lepingust
- kahju tekitamisest
- käsundita asjaajamisest

Kordamisküsimused

Kohustuse rikkumise korral võib

- Lõpetada omapoolselt lepingu täitmise
- Kasutada õiguskaitsevahendeid
- Esitada kahju hüvitamise nõude
- Võtta teise poole vara enda kätte pandiks võla tasumiseni
- Rahalise võla puhul esitada nõude politseile
- Üüri mittemaksmisel vahetada lukud ja tõsta üürniku asjad välja

Kordamisküsimused

Õiguskaitsevahendid on

- 1) kohustuse täitmise nõudmine;
- 2) oma võlgnetava kohustuse täitmisest keeldumine;
- 3) kahju hüvitamise nõudmine;
- 4) lepingust taganemine või lepingu ülesütlemine;
- 5) hinna alandamine
- 6) rahalise kohustuse täitmisega viivitamise korral viivise nõudmine
- 7) kohtusse pöördumine
- 8) politseisse pöördumine
- 9) õigusabi kasutamine
- 10) omaabi

Kordamisküsimused

Kui lepingu sõlmimise aluseks olnud asjaolud muutuvad saab nõuda lepingu muutmist

- Ei
- Jah, kui ei saanud sellist muudatust arvestada või ei olnud teada
- Jah, kui kahjustatud pool ei saanud muutmist mõjutada
- Jah, kui muudatuse riisiko ei ole kahjustatud poolel
- Jah, kui muudatust ette teades poleks sellisel tingimusel lepingut sõlminuid
- Muuta saab siis, kui koos esinevad kõik eelmised 4 asjaolu

Kas süü on kohustuse rikkumise puhul vastutuse alus

- Jah, kui süü puudub ei ole ka vastutust
- Jah, süütuse presumptsiooni alusel ei saa vastutust olla enne, kui süü on tõendatud
- Süü on oluline vaid siis, kui see on seadusega VÕI LEPINGUGA sätestatud, muidu mitte

Kordamisküsimused

Viivis

- Seda saab nõuda ainult siis, kui see on lepingus kokku lepitud
- Nõuda saab ka seaduses sätestatud viivist ja see on momendil 8% aastas
- Viivist saab nõuda ainult rahalise kohustuse rikkumise korral

Kahju hüvitamine

- Eesmärk on eelneva olukorra taastamine
- Hüvitisest saab maha arvata mistahes kasu
- Hüvitada tuleb ka mittevaraline kahju
- Kasutatud eseme hävimise korral tuleb hüvitada uue väärtus
- Kannatanul ei ole kohustust tõendada, et kahju tekitamine toimus
- Kannatanul ei ole kohustust tõendada kahju summat

Kordamisküsimused

Leppetrahv

- Tasutud leppetrahvi ulatuses ei ole enam lepingu täitmise kohustust
- Tasutud leppetrahvi ulatuses ei ole enam kahju hüvitamise kohustust
- Leppetrahvi tasumata jätmise korral saab nõuda viivist tasumata leppetrahvilt
- Leppetrahvi nõude esitamisest tuleb teisele poolele mõistliku aja jooksul teatada, vastasel korral ei saa leppetrahvi nõuda

Võlasuhe lõpeb

- Täitmise tähtaja möödumisega
- Kehtivuse tähtaja möödumisega
- Lepingu täitmisega
- Lepingu ülesütlemisega
- Lepingurikkumisega
- Lepingu lõpetamisega poolte kokkuleppel
- Lepingu tühisusega
- Poole surmaga
- Poole pankrotiga
- tasaarvestusega

Kordamisküsimused

Tööleping õpetajaga

- On haldusleping
- Peab olema sõlmitud järgides haldusmenetluse printsiipe
- on võlasuhe
- on võlaõiguslik leping
- on reguleeritud võlaõiguseadusega
- on reguleeritud töölepinguseadusega

Tööleping

- Peab olema kirjalik
- Suuline tööleping on tühine
- seda ei saa üles öelda
- tuleb sõlmida katseajaga
- sisaldab katseaega isegi, kui see ei ole lepingus märgitud

Kordamisküsimused

Katseaeg

- On 4 kuud
- On kuni 4 kuud
- On 6 kuud
- Seda võib mitte kasutada
- Seda saab lühendada

Tööleping

- Kohaldatakse ka müügilepingu sätteid võlaõigusseadusest
- Kohaldatakse ka võlaõigusseaduse üldosa
- On sarnane käsunduslepinguga
- Samastub töövõtusuhtega võlaõigusseaduses

Kordamisküsimused

Töötaja

- Peab täitma tööandja kõiki korraldusi ja juhiseid
- Peab tegema töö parimal viisil, isegi kui seejuures ei saa arvestada tööandja juhiseid
- Peab arvestama töölepingu kohustustega isegi ajal, mis ei ole tööaeg
- Peab olema tööandjale lojaalne

Tööandja

- Vastutab töötingimuste eest
- Hüvitab kahju tööõnnetuse ja kutsehaiguse korral
- On kohustatud tagama töö
- Vastutab töötaja poolt tööülesande täitmisel 3-le isikule tekitatud kahju eest

Kordamisküsimused

Kuritegu

- On iga heade kommete vastu suunatud tegu mis põhjustab kahju inimese elule ja tervisele
- on iga seadusega keelatud tegu
- on karistusseadustikus sätestatud tegu
- kuriteo tõkestamisel on lubatud hädakaitse
- karistust välistab hädaseisundis kuriteo toimepanemine

Kuriteo- ja väärteomenetluses

- On nii kahtlustataval kui tunnistajal õigus advokaadile
- Kahtlustataval on õigus loobuda ütluste andmisest
- Tunnistajat ei saa karistada valeütluste eest, kui see oli tema enda või pereliikme kaitseks
- Kahtlustatavat ei saa karistada valeütluste eest
- Politsei ja riik ei taga kahju hüvitamist krt ja vrt menetlustes
- Kriminaalõiguses on süü karistamise aluseks ja selle peab tõendama riik
- Kriminaalõiguses ei ole kahtlustatav kohustust tõendeid esitada

Kordamisküsimused

Hädakaitse

- Tegu ei ole õigusvastane, kui isik tõrjub vahetut või vahetult eesseisvat õigusvastast rünnet enda või teise isiku õigushüvedele, kahjustades ründaja õigushüvesid, ületamata seejuures hädakaitse piiri
- Isik ületab hädakaitse piiri, kui ta kavatsetult või otsese tahtlusega teostab hädakaitset vahenditega, mis ilmselt ei vasta ründe ohtlikkusele, samuti kui ta ründajale kavatsetult või otsese tahtlusega ilmselt liigset kahju tekitab.
- Võimalus vältida rünnet või pöörduda abi saamiseks teise isiku poole ei välista õigust hädakaitsele

Hädaseisund

- Tegu ei ole õigusvastane, kui isik paneb selle toime, et kõrvaldada vahetut või vahetult eesseisvat ohtu enda või teise isiku õigushüvedele, tema valitud vahend on ohu kõrvaldamiseks vajalik ning kaitstav huvi on kahjustatavast huvist ilmselt olulisem.
- Hädaseisund on olukord, kus isik reageerib ohule spontaanselt või reflektorselt eesmärgiga kõrvaldada tema tervise suhtes avalduv reaalne või näiv oht.

Kordamisküsimused

Haldusmenetlus

- On tegevus avaliku võimu rakendamisel
- On riigiasutuse tegevus
- On kohaliku omavalitsuse asutuse tegevus

Haldusleping

- Ei ole võlaõiguslik leping
- Sellele kohaldub võlaõigusseadus
- Sellega antakse avaliku ülesande täitmine

Kordamisküsimused

Haldusmenetluse põhimõtteid

- Motiveerimise e põhistamise kohustus
- Läbipaistvus
- Uurimispõhimõte
- Avalikkus
- Puudutatud isiku ärakuulamine
- Taotlust rahuldav otsus ei pea sisaldama motivatsiooni

Kooskõlastamine

- Tähendab nõusoleku küsimist
- Arvamuse küsimist
- Otsuse ettevalmistamisest teatamist

Kordamisküsimused

Haldusakt

- On leping
- On haldustoiming
- On haldusorgani otsus, käskkiri, määrus

Vaidemenetlus

- On haldusakti vaidlustamine kohtus
- On haldusakti vaidlustamine või otsuse kohtueelse vaidlustamise menetlus

Tänan!

Täiendavate küsimuste korral:

Alar.Urm@lextal.ee